

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

5 aprilie 2016 *

„Trimitere preliminară — Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2002/584/JAI — Mandat european de arestare — Motive de refuz al executării — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Articolul 4 — Interzicerea tratamentelor inumane sau degradante — Condiții de detenție în statul membru emitent”

În cauzele conexe C-404/15 și C-659/15 PPU,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen, Germania), prin deciziile din 23 iulie și din 8 decembrie 2015, primite de Curte la 24 iulie și, respectiv, la 9 decembrie 2015, în procedurile privind executarea unor mandate europene de arestare emise împotriva

Pál Aranyosi (C-404/15),

Robert Căldăraru (C-659/15 PPU),

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, domnii L. Bay Larsen, T. von Danwitz și D. Šváby, președinți de cameră, domnii A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský și M. Safjan (raportor), doamnele M. Berger și A. Prechal și domnii E. Jarašiūnas, M. Vilaras și E. Regan, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 februarie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Aranyosi, de R. Chekerov, Rechtsanwältin;
- pentru domnul Căldăraru, de J. van Lengerich, Rechtsanwalt;
- pentru Generalstaatsanwaltschaft Bremen, de M. Glasbrenner, Oberstaatsanwalt;
- pentru guvernul german, de T. Henze, de M. Hellmann și de J. Kemper, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vlácil, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

- pentru Irlanda, de E. Creedon, de L. Williams, de G. Mullan și de A. Joyce, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul spaniol, de M. A. Sampol Pucurull, în calitate de agent;
 - pentru guvernul francez, de F.-X. Bréchet, de D. Colas și de G. de Bergues, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul lituanian, de D. Kriauciūnas și de J. Nasutavičienė, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul ungar, de M. Fehér, de G. Koós și de M. Bóra, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul olandez, de M. Bulterman și de J. Langer, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul austriac, de G. Eberhard, în calitate de agent;
 - pentru guvernul român, de R. Radu și de M. Bejenar, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul Regatului Unit, de V. Kaye, în calitate de agent, asistată de J. Holmes, barrister;
 - pentru Comisia Europeană, de W. Bogensberger și de R. Troosters, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 3 martie 2016,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 1 alineatul (3), a articolului 5 și a articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO L 81, p. 24, denumită în continuare „decizia-cadru”).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul executării în Germania a două mandate europene de arestare, emise la 4 noiembrie și, respectiv, la 31 decembrie 2014 de judecătorul de instrucție de la Miskolci járásbíróóság (Tribunalul Districtual din Miskolc, Ungaria) împotriva domnului Aranyosi, precum și a unui mandat european de arestare emis la 29 octombrie 2015 de Judecătoria Făgăraș (România) împotriva domnului Căldăraru.

Cadrul juridic

CEDO

- 3 Intitulat „Interzicerea torturii”, articolul 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), prevede:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

- 4 Articolul 15 din CEDO, intitulat „Derogarea în caz de stare de urgență”, prevede:
- „1. În caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice înaltă parte contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta convenție, în măsura strictă în care situația o cere și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional.
2. Dispoziția precedentă nu îngăduie nicio derogare [...] de la articolul 3 [...]
[...].”
- 5 Articolul 46 din CEDO, intitulat „Forța obligatorie și executarea hotărârilor”, prevede la alineatul (2):
- „Hotărârea definitivă a Curții [Europene a Drepturilor Omului] este transmisă Comitetului Miniștrilor, care supraveghează executarea ei.”

Dreptul Uniunii

Carta

- 6 Potrivit articolului 1 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), intitulat „Demnitatea umană”:
- „Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată.”
- 7 Articolul 4 din cartă, intitulat „Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”, prevede:
- „Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.”
- 8 Explicațiile cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17, denumite în continuare „Explicațiile cu privire la cartă”) precizează că „[d]reptul prevăzut la articolul 4 [din cartă] corespunde dreptului garantat la articolul 3 din CEDO, a cărui formulare este identică [...] În conformitate cu articolul 52 alineatul (3) din cartă, acest articol are același înțeles și același domeniu de aplicare ca și articolul din CEDO”.
- 9 Articolul 6 din cartă, intitulat „Dreptul la libertate și la siguranță”, prevede:
- „Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță.”
- 10 Articolul 48 din cartă, intitulat „Prezumția de nevinovăție și dreptul la apărare”, prevede la alineatul (1):
- „Orice persoană acuzată este prezumată nevinovată până ce vinovăția va fi stabilită în conformitate cu legea.”
- 11 Articolul 51 din cartă, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede la alineatul (1):
- „Dispozițiile prezentei carte se adresează instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, cu respectarea principiului subsidiarității, precum și statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. [...]”

- 12 Articolul 52 din cartă, intitulat „Întinderea și interpretarea drepturilor și principiilor”, prevede la alineatul (1):

„Orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute prin prezenta cartă trebuie să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și libertăți. Prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.”

Decizia-cadru

- 13 Considerentele (5)-(8), (10) și (12) ale deciziei-cadru sunt redactate după cum urmează:

„(5) [...] introducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare. [...]

(6) Mandatul de arestare european prevăzut în prezenta decizie-cadru constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept «piatra de temelie» a cooperării judiciare.

(7) Dat fiind faptul că obiectivul de a înlocui sistemul de extrădare multilateral întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 nu poate fi suficient realizat de statele membre acționând unilateral și, prin urmare, datorită dimensiunii și efectelor sale, poate fi mai bine realizat la nivelul Uniunii, Consiliul poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 2 [UE] și la articolul 5 [CE]. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut de acest ultim articol, prezenta decizie-cadru nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.

(8) Deciziile privind executarea mandatului european de arestare trebuie să facă obiectul unor controale suficiente, ceea ce înseamnă că o autoritate judiciară din statul membru în care a fost arestată persoana căutată va trebui să ia decizia de predare a acesteia.

[...]

(10) Mecanismul mandatului european de arestare se bazează pe un grad ridicat de încredere între statele membre. Punerea în aplicare a acestuia nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către unul din statele membre a principiilor enunțate la articolul 6 alineatul (1) [UE, devenit, după modificare, articolul 2 TUE], constatată de Consiliu, în aplicarea articolului 7 alineatul (1) [UE, devenit, după modificare, articolul 7 alineatul (2) TUE] și cu consecințele prevăzute la alineatul (2) din același articol.

[...]

(12) Prezenta decizie-cadru respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în articolul 6 [UE] și reflectate în cartă [...], în special în capitolul VI. Nimic din prezenta decizie-cadru nu poate fi interpretat ca o interdicție de a refuza predarea unei persoane împotriva căreia a fost emis un mandat european de arestare, atunci când există motive să se creadă, pe baza unor elemente obiective, că respectivul mandat de arestare a fost emis cu scopul de a urmări sau de a pedepsi o persoană pe motive de sex, rasă, religie, origine etnică, cetățenie, limbă, opinii politice sau orientare sexuală, sau de a aduce atingere situației acestei persoane pentru oricare din aceste motive.

[...]”

- 14 Articolul 1 din decizia-cadru, intitulat „Definiția mandatului european de arestare și obligația de executare a acestuia”, prevede:

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

(3) Prezenta decizie-cadru nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 [UE].”

- 15 Articolele 3, 4 și 4a din decizia-cadru prevăd motivele de neexecutare obligatorie și facultativă a mandatului european de arestare.

- 16 Articolul 5 din decizia-cadru, intitulat „Garanții pe care trebuie să le ofere statul membru emitent în cazuri speciale”, prevede:

„Executarea mandatului european de arestare de către autoritatea judiciară de executare poate fi subordonată prin dispozițiile dreptului statului membru de executare următoarelor condiții:

[...]

2. în cazul în care infracțiunea pentru care a fost emis mandatul european de arestare este sancționată cu o pedeapsă sau o măsură de siguranță privative de libertate cu caracter permanent, executarea respectivului mandat poate fi supusă condiției ca sistemul juridic al statului membru emitent să prevadă dispoziții care permit o reexaminare a pedepsei aplicate – la cerere sau cel târziu după douăzeci de ani – sau aplicarea unor măsuri de clemență pe care persoana le poate solicita, în conformitate cu dreptul sau practica statului membru emitent, în vederea neexecutării acestei pedepse sau măsuri;

3. atunci când persoana care face obiectul unui mandat european de arestare în scopul urmăririi penale este resortisant sau rezident al statului membru de executare, predarea poate fi supusă condiției ca persoana, după ce a fost audiată, să fie returnată în statul membru de executare pentru a executa acolo pedeapsa sau măsura de siguranță privative de libertate care au fost pronunțate împotriva sa în statul membru emitent.”

- 17 Potrivit articolului 6 din decizia-cadru, intitulat „Stabilirea autorităților judiciare competente”:

„(1) Autoritatea judiciară emitentă este autoritatea judiciară a statului membru emitent care este competentă să emită un mandat european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.

(2) Autoritatea judiciară de executare este autoritatea judiciară a statului membru de executare, care este competentă să execute mandatul european de arestare, în conformitate cu dreptul acestui stat.

(3) Fiecare stat membru informează Secretariatul General al Consiliului despre autoritatea judiciară competentă, în conformitate cu dreptul intern.”

18 Articolul 7 din decizia-cadru, intitulat „Recursul la autoritatea centrală”, are următorul cuprins:

„(1) Fiecare stat membru poate desemna o autoritate centrală sau, atunci când sistemul juridic al acestuia prevede astfel, mai multe autorități centrale, pentru a asista autoritățile judiciare competente.

(2) Un stat membru poate, în cazul în care se dovedește necesar din motive de organizare a sistemului său judiciar, să încredințeze autorității sau autorităților sale centrale transmiterea și primirea administrative a mandatelor europene de arestare, precum și a oricărei alte corespondențe oficiale în legătură cu acestea.

Statul membru care dorește să utilizeze posibilitățile prevăzute în prezentul articol comunică Secretariatului General al Consiliului informațiile referitoare la autoritatea centrală sau la autoritățile centrale desemnate. Aceste indicații sunt obligatorii pentru toate autoritățile statului membru emitent.”

19 Articolul 12 din decizia-cadru, intitulat „Menținerea persoanei în detenție”, prevede:

„Atunci când o persoană este arestată pe baza unui mandat european de arestare, autoritatea judiciară de executare decide dacă persoana căutată trebuie să rămână în detenție, în conformitate cu dreptul statului membru de executare. Punerea provizorie în libertate este posibilă în orice moment, în conformitate cu dreptul intern al statului membru de executare, cu condiția ca autoritatea competentă a acestui stat membru să ia orice măsură pe care o va considera necesară pentru a evita fuga persoanei căutate.”

20 Articolul 15 din decizia-cadru, intitulat „Decizia de predare”, prevede:

„(1) Autoritatea judiciară de executare decide, în termenele și în condițiile stabilite în prezenta decizie-cadru, predarea persoanei.

(2) În cazul în care autoritatea judiciară de executare consideră că informațiile comunicate de statul membru emitent sunt insuficiente pentru a-i permite să decidă predarea, aceasta solicită furnizarea de urgență a unor informații suplimentare necesare, în special în legătură cu articolele 3-5 și 8, și poate stabili o dată limită pentru primirea acestora, ținând cont de necesitatea de a respecta termenele stabilite la articolul 17.

(3) Autoritatea judiciară emitentă poate, în orice moment, să transmită toate informațiile suplimentare utile autorității judiciare de executare.”

21 Articolul 17 din decizia-cadru, intitulat „Termene și proceduri pentru decizia de executare a mandatului european de arestare”, prevede:

„(1) Un mandat european de arestare se soluționează și se execută în regim de urgență.

(2) În cazul în care persoana căutată consimte la predare, decizia definitivă privind executarea mandatului european de arestare se ia în termen de 10 zile de la data consimțământului menționat anterior.

(3) În celelalte cazuri, decizia definitivă privind executarea mandatului european de arestare se ia în termen de 60 de zile de la data arestării persoanei căutate.

(4) În cazuri particulare, atunci când mandatul european de arestare nu poate fi executat în termenele prevăzute la alineatele (2) sau (3), autoritatea judiciară de executare informează de îndată autoritatea judiciară emitentă despre aceasta, indicând motivele. Într-un astfel de caz, termenele pot fi prelungite cu 30 de zile suplimentare.

(5) Cât timp nicio decizie definitivă privind executarea mandatului european de arestare nu este luată de autoritatea judiciară de executare, aceasta se va asigura că sunt îndeplinite condițiile materiale necesare unei predări efective a persoanei.

[...]

(7) Atunci când, în circumstanțe excepționale, un stat membru nu poate respecta termenele stabilite în prezentul articol, acesta informează Eurojust, precizând motivele întârzierii. În afară de aceasta, un stat membru care a suferit, din partea altui stat membru, mai multe întârzieri în executarea unor mandate europene de arestare, informează Consiliul despre aceasta, în scopul evaluării, la nivelul statelor membre, a punerii în aplicare a prezentei decizii-cadru.”

22 Potrivit articolului 23 din decizia-cadru, intitulat „Termenul pentru predarea persoanei”:

„(1) Persoana căutată este predată în cel mai scurt timp, la o dată convenită între autoritățile implicate.

(2) Aceasta este predată în termen de cel mult 10 zile de la data deciziei finale privind executarea mandatului european de arestare.

[...]

(4) În mod excepțional, predarea poate fi suspendată temporar din motive umanitare serioase, cum ar fi existența unor motive valabile pentru a crede că aceasta ar pune în mod evident în pericol viața sau sănătatea persoanei căutate. Executarea mandatului european de arestare are loc de îndată ce aceste motive au încetat să existe. Autoritatea judiciară de executare informează de îndată autoritatea judiciară emitentă despre acest aspect și convine cu aceasta asupra unei noi date a predării. În acest caz, predarea are loc în termen de 10 zile de la noua dată astfel convenită.

(5) La expirarea termenelor prevăzute la alineatele (2)-(4), în cazul în care persoana se mai află în detenție, ea este pusă în libertate.”

Dreptul german

23 Decizia-cadru a fost transpusă în ordinea juridică germană prin articolele 78-83k din Legea privind asistența judiciară internațională în materie penală (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen) din 23 decembrie 1982, astfel cum a fost modificată prin Legea privind mandatul european de arestare (Europäisches Haftbefehlsgesetz) din 20 iulie 2006 (BGBl. 2006 I, p. 1721, denumită în continuare „IRG”).

24 Potrivit articolului 15 din IRG, intitulat „Arestarea în vederea extrădării”:

„(1) După primirea cererii de extrădare, poate fi dispusă arestarea în vederea extrădării a persoanei urmărite în cazul în care:

1. există pericolul ca aceasta să se sustragă de la procedura de extrădare ori de la executarea extrădării sau
2. din fapte concrete rezultă bănuiala rezonabilă că persoana urmărită va îngreuna aflarea adevărului în procedura din străinătate sau în procedura de extrădare.

(2) Alineatul (1) nu se aplică atunci când extrădarea pare ilicită *prima facie*.”

- 25 Articolul 24 din IRG, intitulat „Revocarea mandatului de arestare emis în vederea extrădării”, prevede:
- „(1) Mandatul de arestare emis în vederea extrădării trebuie revocat de îndată ce nu mai există condițiile privind arestarea provizorie în vederea extrădării sau extrădarea a fost declarată ilicită.
- (2) Mandatul de arestare emis în vederea extrădării trebuie revocat de asemenea la cererea Ministerului Public de pe lângă Tribunalul Regional Superior. Simultan cu cererea, Ministerul Public dispune punerea în libertate a persoanei urmărite.”
- 26 În temeiul articolului 29 alineatul (1) din IRG, Tribunalul Regional Superior statuează, la cererea Ministerului Public, asupra caracterului licit al extrădării atunci când persoana urmărită nu și-a dat acordul pentru extrădare. Decizia se ia prin ordonanță, conform articolului 32 din IRG.
- 27 Articolul 73 din IRG prevede:
- „În lipsa unei cereri în acest sens, asistența judiciară și transmiterea de informații sunt ilicite în cazul în care contravin unor principii esențiale ale ordinii juridice germane. În cazul unei cereri formulate în temeiul părților opt, nouă și zece, asistența judiciară este ilicită în cazul în care contravine principiilor prevăzute la articolul 6 TUE.”

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauza C-404/15

- 28 Domnul Aranyosi este un resortisant maghiar născut la 14 iulie 1996 la Szikszó (Ungaria).
- 29 Judecătorul de instrucție de la Miskolci járásbíróság (Tribunalul Districtual din Miskolc) a emis două mandate europene de arestare, la 4 noiembrie și, respectiv, la 31 decembrie 2014, împotriva domnului Aranyosi, în vederea predării sale autorităților judiciare maghiare pentru efectuarea urmăririi penale.
- 30 Potrivit mandatului european de arestare din 4 noiembrie 2014, domnul Aranyosi ar fi pătruns la data de 3 august 2014 într-o casă de locuit din Sajohidveg (Ungaria). Cu ocazia acestei intrări prin efracție, suspectul ar fi furat, printre altele, 2 500 de euro și 100 000 de forinți maghiari (HUF) (aproximativ 313 euro) în numerar și diverse obiecte prețioase.
- 31 Pe de altă parte, potrivit mandatului european de arestare din 31 decembrie 2014, domnului Aranyosi i se reproșează că, la data de 19 ianuarie 2014, a pătruns prin fereastră într-o școală din Sajohidveg, iar apoi a spart mai multe uși din interiorul clădirii și a furat dispozitive tehnice, precum și bani. Valoarea indicată a furtului ar fi de 244 000 HUF (aproximativ 760 de euro), iar cea a pagubelor materiale de 55 000 HUF (aproximativ 170 de euro).
- 32 Domnul Aranyosi a fost arestat temporar la data de 14 ianuarie 2015 la Bremen (Germania) în temeiul unui mandat de urmărire introdus în Sistemul de Informații Schengen. El a fost audiat în aceeași zi de judecătorul de instrucție preliminară de la Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen, Germania).
- 33 Domnul Aranyosi a declarat că este resortisant maghiar, locuiește la Bremerhaven (Germania) cu mama sa, este celibatar, are o parteneră și un copil în vârstă de 8 luni. El a contestat faptele care îi sunt reproșate și a arătat că nu este de acord cu procedura de predare simplificată.

- 34 Reprezentantul procurorului general din Bremen a dispus punerea în libertate a domnului Aranyosi ca urmare a lipsei de pericol aparent de a se sustrage de la procedura de predare. La 14 ianuarie 2015, Generalstaatsanwaltschaft Bremen (Ministerul Public din Bremen), făcând trimitere la condițiile de detenție în anumite penitenciare maghiare care nu ar îndeplini standardele minime europene, a solicitat Miskolci járásbírószág (Tribunalul Districtual din Miskolc) să îi comunice în ce penitenciar va fi încarcerat suspectul în cazul predării.
- 35 Prin scrisoarea din 20 februarie 2015, primită prin fax la 15 aprilie 2015 prin intermediul Ministerului Justiției maghiar, parchetul districtual din Miskolc a arătat că, în speță, măsura coercitivă a detenției preventive aplicată în procedurile penale și cererea privind o pedeapsă privativă de libertate nu erau indispensabile.
- 36 Parchetul menționat a arătat că, în dreptul penal maghiar, există mai multe măsuri coercitive mai puțin constrângătoare decât privarea de libertate și că mai multe alte sancțiuni care nu implică nicio privare de libertate sunt avute în vedere. Măsura coercitivă solicitată înainte de decizia de punere sub acuzare, precum și sancțiunea solicitată în această decizie ar intra sub incidența monopolului procurorului privind punerea sub acuzare, care ar fi independent.
- 37 Tot potrivit parchetului districtual din Miskolc, dovedirea infracțiunii și alegerea sancțiunilor care trebuie aplicate sunt de competența autorităților judiciare maghiare. În această privință, legile maghiare ar prevedea, pentru procedura penală, garanții echivalente care se întemeiază pe valorile europene.
- 38 La 21 aprilie 2015, Ministerul Public din Bremen a solicitat ca predarea domnului Aranyosi autorității judiciare emitente în vederea urmăririi penale să fie declarată licită. Acesta a arătat printre altele că, deși parchetul districtual din Miskolc nu a indicat penitenciarul în care va fi încarcerat suspectul în cazul predării în Ungaria, nu exista totuși niciun indiciu concret că, în cazul predării, suspectul ar putea fi supus torturii sau altor tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.
- 39 Avocatul domnului Aranyosi a solicitat respingerea cererii Ministerului Public din Bremen pentru motivul că parchetul districtual din Miskolc nu a indicat penitenciarul în care va fi încarcerat suspectul. Prin urmare, ar fi imposibil să se verifice condițiile de detenție.
- 40 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) arată că cererea formulată de Ungaria îndeplinește condițiile cărora le sunt supuse cererile de predare în cadrul IRG.
- 41 Faptele reproșate domnului Aranyosi ar constitui, printre altele, o infracțiune atât în temeiul articolului 370 alineatul (1) din Codul penal maghiar, cât și al articolului 242, al articolului 243 alineatul (1) punctul 1 și al articolului 244 alineatul (1) punctul 3 din Codul penal german. Ar exista o incriminare în ambele state membre în cauză, precum și o pedeapsă prevăzută de lege de cel puțin un an de închisoare în temeiul drepturilor maghiar și german.
- 42 Cu toate acestea, potrivit Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen), ar trebui ca predarea să fie declarată ilicită în cazul în care există un obstacol în calea acesteia în temeiul articolului 73 din IRG. Or, ținând seama de informațiile actualmente disponibile, instanța de trimitere este convinsă că există indicii probante potrivit cărora, în cazul predării sale autorității judiciare maghiare, domnul Aranyosi ar putea fi supus unor condiții de detenție care încalcă articolul 3 din CEDO și drepturile fundamentale, precum și principiile generale ale dreptului consacrate la articolul 6 TUE.
- 43 Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a condamnat Ungaria din cauza suprapopulării carcerale din închisorile sale (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârile Varga și alții împotriva Ungariei din 10 martie 2015, nr. 14097/12, nr. 45135/12, nr. 73712/12, nr. 34001/13,

nr. 44055/13 și nr. 64586/13). Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că s-a dovedit că statul maghiar a încălcat articolul 3 din CEDO prin faptul că a încarcerat reclamanții în celule de dimensiuni prea mici și suprapopulate. Curtea Europeană a Drepturilor Omului ar fi considerat această procedură drept o cauză-pilot după ce a fost sesizată cu 450 de acțiuni similare împotriva Ungariei pentru condiții de detenție inumane.

44 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) arată că indicii concrete potrivit cărora condițiile de detenție la care ar fi supus domnul Aranyosi în cazul predării sale autorităților maghiare nu îndeplinesc standardele minime prevăzute de dreptul internațional reies și dintr-un raport întocmit de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante. Această apreciere s-ar referi în special la importanta suprapopulare carcerală constatată cu ocazia vizitelor efectuate între anul 2009 și anul 2013.

45 Pe baza acestor informații, instanța de trimitere consideră că nu este în măsură să statueze cu privire la caracterul licit al predării domnului Aranyosi autorităților maghiare având în vedere limitele prevăzute la articolul 73 din IRG și la articolul 1 alineatul (3) din decizia-cadru. Decizia sa ar depinde esențial de problema dacă obstacolul în calea predării mai poate sau nu mai poate fi surmontat, în conformitate cu decizia-cadru, prin asigurările date de statul membru emitent. În cazul în care acest obstacol nu ar putea fi surmontat prin astfel de asigurări, predarea ar fi atunci ilicită.

46 În aceste condiții, Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 1 alineatul (3) din decizia-cadru trebuie interpretat în sensul că o cerere de predare în scopul efectuării urmăririi penale este ilicită în cazul în care indicii temeinice potrivit cărora condițiile de detenție în statul membru emitent încalcă drepturile fundamentale ale persoanei interesate și principiile generale ale dreptului consacrate la articolul 6 TUE sau acesta trebuie interpretat în sensul că, în aceste cazuri, statul de executare poate condiționa sau trebuie să condiționeze decizia privind admisibilitatea cererii de predare de darea unor asigurări în ceea ce privește respectarea condițiilor de detenție? În acest scop, poate sau trebuie statul de executare să formuleze cerințe minime concrete privind condițiile de detenție care trebuie să fie garantate?

2) Articolul 5 și articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru trebuie interpretate în sensul că autoritățile judiciare emitente au de asemenea dreptul de a da asigurări privind respectarea condițiilor de detenție sau acest drept rămâne guvernat de normele naționale privind competența din statul membru emitent?”

Cauza C-659/15 PPU

47 Domnul Căldăraru este un resortisant român născut la data de 7 decembrie 1985 la Brașov (România).

48 Prin hotărârea Judecătoria Făgăraș (România) din 16 aprilie 2015, domnul Căldăraru a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate cu o durată totală de un an și opt luni de închisoare, pentru conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul fără permis de conducere.

49 Potrivit considerentelor acestei hotărâri, astfel cum sunt prezentate de instanța de trimitere în cererea de decizie preliminară, în pedeapsa menționată era cuprinsă o pedeapsă privativă de libertate de un an cu suspendare pentru conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul fără permis de conducere, pronunțată la 17 decembrie 2013 de Judecătoria Făgăraș.

50 Această condamnare a rămas definitivă ca urmare a unei hotărâri a Curții de Apel Brașov (România) din 15 octombrie 2015.

- 51 La 29 octombrie 2015, Judecătoria Făgăraș a emis un mandat european de arestare împotriva domnului Căldăraru și a introdus în Sistemul de Informații Schengen un mandat de urmărire în privința acestuia.
- 52 Domnul Căldăraru a fost arestat la Bremen la 8 noiembrie 2015.
- 53 În aceeași zi, Amtsgericht Bremen (Tribunalul Districtual din Bremen) a emis un mandat de arestare împotriva domnului Căldăraru. Cu ocazia audierii sale în fața acestei instanțe, domnul Căldăraru a declarat că nu este de acord cu procedura de predare simplificată.
- 54 La 9 noiembrie 2015, Ministerul Public din Bremen a solicitat arestarea domnului Căldăraru „în vederea extrădării”.
- 55 Prin decizia din 11 noiembrie 2015, Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) a admis această cerere. Instanța menționată a considerat că arestarea domnului Căldăraru „în vederea extrădării” nu apare „ilicită *prima facie*”, în sensul articolului 15 alineatul (2) din IRG, și a constatat existența unui risc ca domnul Căldăraru să se sustragă de la procedura de predare autorităților române, care justifică arestarea acestuia din urmă „în vederea extrădării”, conform articolului 15 alineatul (1) din IRG.
- 56 La 20 noiembrie 2015, Ministerul Public din Bremen a solicitat ca predarea domnului Căldăraru autorităților române să fie declarată licită. În plus, această autoritate a arătat că Judecătoria Făgăraș nu era în măsură să indice penitenciarul în care va fi încarcerat domnul Căldăraru în România.
- 57 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) arată că cererea formulată de România îndeplinește condițiile la care sunt supuse cererile de predare în cadrul IRG.
- 58 Faptele reproșate domnului Căldăraru ar constitui o infracțiune, printre altele, atât potrivit articolului 86 din legea română [Ordonanța de Urgență a Guvernului] nr. 195 din 2002, cât și potrivit articolului 21 din Legea germană privind circulația rutieră (Straßenverkehrsgesetz). Ar exista o incriminare în ambele state membre în cauză, precum și o pedeapsă de cel puțin patru luni de închisoare.
- 59 Cu toate acestea, în opinia Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen), predarea ar trebui declarată ilicită în cazul în care există un obstacol în calea predării în temeiul articolului 73 din IRG. Or, ținând seama de informațiile actualmente disponibile, instanța de trimitere arată că există indicii probante potrivit cărora, în cazul predării, domnul Căldăraru ar putea fi supus unor condiții de detenție care încalcă articolul 3 din CEDO și drepturile fundamentale, precum și principiile generale ale dreptului consacrate la articolul 6 TUE.
- 60 Astfel, în mai multe hotărâri pronunțate la 10 iunie 2014, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a condamnat România din cauza suprapopulării carcerale din închisorile sale (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Voicu împotriva României, nr. 22015/10, Hotărârea Bujorean împotriva României, nr. 13054/12, Hotărârea Constantin Aurelian Burlacu împotriva României, nr. 51318/12, și Hotărârea Mihai Laurențiu Marin împotriva României, nr. 79857/12). Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că s-a dovedit că statul român a încălcat articolul 3 din CEDO prin faptul că a încarcerat reclamanții în celule de dimensiuni prea mici și suprapopulate, fără încălzire suficientă, murdare și fără apă caldă pentru a face duș.
- 61 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) arată că indicii concrete potrivit cărora condițiile de detenție la care ar fi supus domnul Căldăraru în cazul predării sale autorităților române nu îndeplinesc standardele minime prevăzute de dreptul internațional rezultă și dintr-un raport întocmit de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante. Această apreciere s-ar referi în special la importanța suprapopulare carcerală constatată cu ocazia vizitelor efectuate între 5 iunie și 17 iunie 2014.

- 62 Pe baza acestor informații, instanța de trimitere consideră că nu este în măsură să statueze cu privire la caracterul licit al predării domnului Căldăraru autorităților române având în vedere limitele prevăzute la articolul 73 din IRG și la articolul 1 alineatul (3) din decizia-cadru. Decizia sa ar depinde în mod esențial de problema dacă obstacolul în calea predării mai poate sau nu mai poate fi surmontat, în conformitate cu decizia-cadru, prin asigurările date de statul membru emitent. În ipoteza în care acest obstacol nu ar putea fi surmontat prin astfel de asigurări, predarea ar fi atunci ilicită.
- 63 În aceste condiții, Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Tribunalul Regional Superior din Bremen) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 1 alineatul (3) din decizia-cadru trebuie interpretat în sensul că o predare în scopul executării unor sancțiuni penale este ilicită în cazul în care există indicii temeinice potrivit cărora condițiile de detenție în statul membru emitent încalcă drepturile fundamentale ale persoanei interesate și principiile generale ale dreptului consacrate la articolul 6 TUE sau acesta trebuie interpretat în sensul că, în aceste cazuri, statul de executare poate condiționa sau trebuie să condiționeze decizia privind caracterul licit al unei predări de darea unor asigurări în ceea ce privește respectarea condițiilor de detenție? În acest scop, poate sau trebuie statul de executare să formuleze cerințe minime concrete privind condițiile de detenție care trebuie să fie garantate?
- 2) Articolul 5 și articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru trebuie interpretate în sensul că autoritățile judiciare emitente au de asemenea dreptul de a da asigurări privind respectarea condițiilor de detenție sau acest drept rămâne guvernat de normele naționale privind competența din statul membru emitent?”

Procedura în fața Curții

Cauza C-404/15

- 64 Instanța de trimitere a solicitat aplicarea procedurii preliminare de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 65 În susținerea cererii, această instanță a arătat că domnul Aranyosi a fost arestat temporar în temeiul unui mandat european de arestare emis de autoritățile maghiare, însă nu este încarcerat în prezent, Ministerul Public din Bremen dispunând astfel punerea sa în libertate pentru motivul că, datorită legăturilor sale sociale, nu exista la acea dată riscul ca suspectul să fugă.
- 66 La 31 iulie 2015, Camera a patra a Curții, la propunerea judecătorului raportor, după ascultarea avocatului general, a decis că nu este necesară admiterea cererii instanței de trimitere de a judeca cauza C-404/15 potrivit procedurii preliminare de urgență.
- 67 Prin decizia din 4 august 2015, președintele Curții a dispus judecarea cu prioritate a cauzei C-404/15.

Cauza C-659/15 PPU

- 68 Instanța de trimitere a solicitat aplicarea procedurii preliminare de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură.
- 69 În susținerea cererii, această instanță a arătat că domnul Căldăraru a fost arestat temporar în temeiul unui mandat european de arestare emis de autoritățile române și că se află în prezent în detenție pe baza respectivului mandat de arestare în vederea predării sale autorităților menționate. A adăugat că temeinicia încarcerării domnului Căldăraru depinde de răspunsul Curții la întrebările sale preliminare.

- 70 În această privință, trebuie arătat că trimiterea preliminară în cauza C-659/15 PPU privește interpretarea deciziei-cadru, care intră în domeniul ce figurează în partea a treia a Tratatului FUE, titlul V din aceasta, privind spațiul de libertate, securitate și justiție. Prin urmare, ea poate fi judecată potrivit procedurii preliminară de urgență. Pe de altă parte, domnul Căldăraru este în prezent privat de libertate, iar menținerea sa în detenție depinde de răspunsul Curții la întrebările adresate de instanța de trimitere.
- 71 În aceste condiții, Camera a treia a Curții a hotărât, la 16 decembrie 2015, la propunerea judecătorului raportor, după ascultarea avocatului general, să admită cererea instanței de trimitere de judecare a trimiterii preliminară în cauza C-659/15 PPU potrivit procedurii de urgență.
- 72 Pe de altă parte, s-a decis trimiterea cauzei C-659/15 PPU, precum și, ca urmare a conexității cu aceasta din urmă, a cauzei C-404/15, în fața Curții în vederea atribuirii lor Marii Camere.
- 73 Dată fiind această conexitate, confirmată în ședința de audiere a pledoariilor, cauzele C-404/15 și C-659/15 PPU trebuie conexeate în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminară

- 74 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 1 alineatul (3) din decizia-cadru trebuie interpretat în sensul că, în prezența unor elemente temeinice din care rezultă o incompatibilitate a condițiilor de detenție din statul membru emitent cu drepturile fundamentale, în special cu articolul 4 din cartă, autoritatea judiciară de executare poate refuza sau trebuie să refuze executarea mandatului european de arestare emis împotriva unei persoane în scopul efectuării urmăririi penale sau al executării unei pedepse privative de libertate sau dacă aceasta poate condiționa sau trebuie să condiționeze predarea persoanei respective de obținerea de la statul membru emitent a unor informații care să îi permită să se asigure cu privire la conformitatea condițiilor de detenție menționate cu drepturile fundamentale. Pe de altă parte, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 5 și articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru trebuie interpretate în sensul că astfel de informații pot fi furnizate de autoritatea judiciară a statului membru emitent sau dacă furnizarea acestor informații este guvernată de normele de competență din statul membru respectiv.
- 75 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că decizia-cadru, astfel cum reiese mai ales din articolul 1 alineatele (1) și (2), precum și din considerentele (5) și (7) ale acesteia, are ca obiect înlocuirea sistemului multilateral de extrădare întemeiat pe Convenția europeană privind extrădarea din 13 decembrie 1957 cu un sistem de predare între autoritățile judiciare a persoanelor condamnate sau bănuite în scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, acest din urmă sistem fiind bazat pe principiul recunoașterii reciproce (a se vedea Hotărârea West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, punctul 54, Hotărârea Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punctul 36, Hotărârea F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punctul 34, precum și Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 27).
- 76 Decizia-cadru vizează astfel, prin introducerea unui nou sistem simplificat și mai eficient de predare a persoanelor condamnate sau bănuite că au încălcat legea penală, să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară în scopul de a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, întemeindu-se pe gradul ridicat de încredere care trebuie să existe între statele membre (a se vedea Hotărârea Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punctul 37, Hotărârea F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punctul 35, și Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 28).
- 77 Principiul recunoașterii reciproce pe care se întemeiază sistemul mandatului european de arestare se bazează, la rândul său, pe încrederea reciprocă dintre statele membre cu privire la faptul că ordinele lor juridice naționale sunt în măsură să furnizeze o protecție echivalentă și efectivă a drepturilor

fundamentale recunoscute la nivelul Uniunii, în special în cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punctul 50, precum și, prin analogie, în ceea ce privește cooperarea judiciară în materie civilă, Hotărârea Aguirre Zarraga, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, punctul 70).

- 78 Atât principiul încrederii reciproce dintre statele membre, cât și principiul recunoașterii reciproce au, în dreptul Uniunii, o importanță fundamentală, având în vedere că permit crearea și menținerea unui spațiu fără frontiere interioare. Mai concret, principiul încrederii reciproce impune, îndeosebi în ceea ce privește spațiul de libertate, securitate și justiție, fiecăruia dintre aceste state să considere, mai puțin în situații excepționale, că toate celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale recunoscute de acesta (a se vedea în acest sens Avizul 2/13, EU:C:2014:2454, punctul 191).
- 79 În domeniul reglementat de decizia-cadru, principiul recunoașterii reciproce, care constituie, astfel cum reiese în special din considerentul (6) al acestei decizii-cadru, „piatra de temelie” a cooperării judiciare în materie penală, își găsește aplicarea la articolul 1 alineatul (2) din decizia-cadru, conform căruia statele membre sunt în principiu ținute să dea curs unui mandat european de arestare (a se vedea în acest sens Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 80 Rezultă că autoritatea judiciară de executare nu poate refuza să execute un asemenea mandat decât în cazurile, enumerate în mod exhaustiv, de neexecutare obligatorie, prevăzute la articolul 3 din decizia-cadru, sau de neexecutare facultativă, prevăzute la articolele 4 și 4a din decizia-cadru. În plus, executarea mandatului european de arestare nu poate fi supusă decât uneia dintre condițiile limitativ prevăzute la articolul 5 din decizia-cadru (a se vedea în acest sens Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 81 Trebuie menționat în acest context că considerentul (10) al deciziei-cadru enunță că punerea în aplicare a mecanismului mandatului european de arestare ca atare nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către un stat membru a valorilor vizate la articolul 2 TUE și în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 7 TUE.
- 82 Totuși, pe de o parte, Curtea a admis că pot fi aduse unele limitări principiilor recunoașterii și încrederii reciproce dintre state membre „în situații excepționale” (a se vedea în acest sens Avizul 2/13, EU:C:2014:2454, punctul 191).
- 83 Pe de altă parte, așa cum reiese din articolul 1 alineatul (3) din decizia-cadru, ea nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate în special în cartă.
- 84 În această privință, trebuie subliniat că respectarea articolului 4 din cartă, referitor la interzicerea pedepselor și a tratamentelor inumane sau degradante, se impune, astfel cum reiese din articolul 51 alineatul (1) din cartă, statelor membre și, în consecință, instanțelor acestora atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, ceea ce este cazul atunci când autoritatea judiciară emitentă și autoritatea judiciară de executare aplică dispozițiile naționale adoptate în executarea deciziei-cadru (a se vedea prin analogie Hotărârea Dereci și alții, C-256/11, EU:C:2011:734, punctul 72, precum și Hotărârea Peftiev și alții, C-314/13, EU:C:2014:1645, punctul 24).
- 85 În ceea ce privește interzicerea pedepselor sau a tratamentelor inumane sau degradante, prevăzută la articolul 4 din cartă, aceasta are un caracter absolut în condițiile în care este strâns legată de respectarea demnității umane, vizată la articolul 1 din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea Schmidberger, C-112/00, EU:C:2003:333, punctul 80).
- 86 Caracterul absolut al dreptului garantat la articolul 4 din cartă este confirmat de articolul 3 din CEDO, căruia îi corespunde respectivul articol 4 din cartă. Astfel, după cum reiese din articolul 15 paragraful 2 din CEDO, nu este posibilă nicio derogare de la articolul 3 din CEDO.

- 87 Articolele 1 și 4 din cartă, precum și articolul 3 din CEDO consacră una dintre valorile fundamentale ale Uniunii și ale statelor sale membre. Acesta este motivul pentru care, în orice împrejurări, inclusiv în cazul combaterii terorismului și a crimei organizate, CEDO interzice în termeni absoluți tortura și pedepsele și tratamentele inumane sau degradante, oricare ar fi comportamentul persoanei în cauză (a se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Bouyid împotriva Belgiei din 28 septembrie 2015, nr. 23380/09, § 81 și jurisprudența citată).
- 88 Rezultă că, atunci când autoritatea judiciară a statului membru de executare dispune de elemente care atestă un risc real privind aplicarea unor tratamente inumane sau degradante persoanelor deținute în statul membru emitent, pe baza standardului de protecție a drepturilor fundamentale garantat de dreptul Uniunii și în special pe baza articolului 4 din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punctele 59 și 63, precum și Avizul 2/13, EU:C:2014:2454, punctul 192), ea este ținută să aprecieze existența riscului respectiv atunci când trebuie să decidă cu privire la predarea către autoritățile statului membru emitent a persoanei vizate de un mandat european de arestare. Astfel, executarea unui asemenea mandat nu poate conduce la un tratament inuman sau degradant al respectivei persoane.
- 89 În acest scop, autoritatea judiciară de executare trebuie mai întâi să se întemeieze pe elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător cu privire la condițiile de detenție care prevalează în statul membru emitent și care dovedesc realitatea unor deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane ori chiar anumite centre de detenție. Aceste elemente pot rezulta, printre altele, din decizii judiciare internaționale precum hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului, din decizii judiciare ale statului membru emitent, precum și din decizii, din rapoarte sau din alte documente întocmite de organele Consiliului Europei sau care fac parte din sistemul Organizației Națiunilor Unite.
- 90 În această privință, reiese din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului că articolul 3 din CEDO impune în sarcina autorităților statului pe teritoriul căruia are loc o detenție o obligație pozitivă care constă în a se asigura că orice persoană privată de libertate este deținută în condiții care garantează respectarea demnității umane, că modalitățile de executare a măsurii nu supun persoana în cauză unor traume sau unor încercări de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, având în vedere cerințele practice ale privării de libertate, sănătatea și bunăstarea persoanei private de libertate sunt asigurate în mod adecvat (a se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Torreggiani și alții împotriva Italiei din 8 ianuarie 2013, nr. 43517/09, nr. 46882/09, nr. 55400/09, nr. 57875/09, nr. 61535/09, nr. 35315/10 și nr. 37818/10, § 65).
- 91 Cu toate acestea, constatarea existenței unui risc real de tratament inuman sau degradant ca urmare a condițiilor generale de detenție în statul membru emitent nu poate conduce, în sine, la refuzul executării unui mandat european de arestare.
- 92 Astfel, odată ce a fost constatată existența unui asemenea risc, mai trebuie apoi ca autoritatea judiciară de executare să aprecieze, în mod concret și precis, dacă există motive serioase și temeinice de a crede că persoana în cauză se va confrunta cu acest risc ca urmare a condițiilor detenției sale avute în vedere în statul membru emitent.
- 93 Simpla existență a unor elemente din care rezultă deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane ori chiar anumite centre de detenție în ceea ce privește condițiile de detenție în statul membru emitent nu implică astfel în mod necesar că, într-un caz concret, persoana în cauză ar fi supusă unui tratament inuman sau degradant în cazul predării sale autorităților acestui stat membru.

- 94 În consecință, pentru a asigura respectarea articolului 4 din cartă în cazul individual al persoanei care face obiectul mandatului european de arestare, autoritatea judiciară de executare, care se confruntă cu elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător din care rezultă existența unor astfel de deficiențe, este ținută să verifice dacă în împrejurările speței există motive serioase și temeinice de a crede că, în urma predării sale statului membru emitent, persoana respectivă se va confrunta cu un risc real de a fi supusă în acest stat membru unui tratament inuman sau degradant, în sensul articolului menționat.
- 95 În acest scop, autoritatea amintită trebuie să solicite autorității judiciare din statul membru emitent, în temeiul articolului 15 alineatul (2) din decizia-cadru, furnizarea de urgență a oricărei informații suplimentare necesare în ceea ce privește condițiile în care urmează să fie deținută persoana în cauză în respectivul stat membru.
- 96 Această cerere poate să privească și existența în statul membru emitent a unor eventuale proceduri și mecanisme naționale sau internaționale de control al condițiilor de detenție, legate, de exemplu, de vizite în penitenciare, care să permită să se aprecieze starea actuală a condițiilor de detenție în aceste unități.
- 97 Conform articolului 15 alineatul (2) din decizia-cadru, autoritatea judiciară de executare poate stabili o dată limită pentru primirea informațiilor suplimentare solicitate autorității judiciare emitente. Termenul respectiv trebuie adaptat fiecărei spețe pentru a lăsa acestei din urmă autorități timpul necesar pentru a colecta informațiile menționate, la nevoie recurgând în acest scop la asistența autorității centrale sau a uneia dintre autoritățile centrale ale statului membru emitent, în sensul articolului 7 din decizia-cadru. În temeiul articolului 15 alineatul (2) din decizia-cadru, termenul menționat trebuie totuși să țină seama de necesitatea respectării termenelor stabilite la articolul 17 din decizia-cadru. Autoritatea judiciară emitentă este ținută să furnizeze aceste informații autorității judiciare de executare.
- 98 În cazul în care, având în vedere informațiile furnizate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din decizia-cadru, precum și orice alte informații de care dispune autoritatea judiciară de executare, această autoritate constată că există în privința persoanei care face obiectul mandatului european de arestare un risc real de tratament inuman sau degradant, precum cel vizat la punctul 94 din prezenta hotărâre, executarea mandatului respectiv trebuie să fie amânată, însă nu poate fi abandonată (a se vedea prin analogie Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 38).
- 99 Atunci când autoritatea menționată decide o asemenea amânare, statul membru de executare informează Eurojust despre aceasta, conform articolului 17 alineatul (7) din decizia-cadru, precizând motivele întârzierii. În plus, în conformitate cu dispoziția amintită, un stat membru care a suferit, din partea unui alt stat membru, mai multe întârzieri în executarea unor mandate europene de arestare pentru motivele vizate la punctul anterior informează Consiliul despre aceasta, în scopul evaluării, la nivelul statelor membre, a punerii în aplicare a deciziei-cadru.
- 100 Pe de altă parte, conform articolului 6 din cartă, autoritatea judiciară de executare nu poate să decidă menținerea în detenție a persoanei în cauză decât dacă procedura de executare a mandatului european de arestare a fost efectuată într-un mod suficient de diligent și, prin urmare, dacă durata detenției nu are un caracter excesiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctele 58-60). Această autoritate trebuie să țină seama în mod corespunzător, în ceea ce privește persoanele care fac obiectul unui mandat european de arestare în scopul efectuării urmăririi penale, de principiul prezumției de nevinovăție garantat la articolul 48 din cartă.
- 101 În această privință, autoritatea judiciară de executare trebuie să respecte cerința proporționalității, prevăzută la articolul 52 alineatul (1) din cartă, cu privire la restrângerea oricărui drept sau a oricărei libertăți recunoscute prin aceasta. Astfel, emiterea unui mandat european de arestare nu poate justifica menținerea în detenție a persoanei în cauză fără nicio limită temporală.

- 102 În orice caz, dacă autoritatea judiciară de executare constată, în urma examinării menționate la punctele 100 și 101 din prezenta hotărâre, că este obligată să pună capăt detenției persoanei căutate, atunci îi revine sarcina ca, în temeiul articolului 12 și al articolului 17 alineatul (5) din decizia-cadru, să ia, împreună cu punerea provizorie în libertate a acestei persoane, orice măsură pe care o va considera necesară pentru a evita fuga acesteia și să se asigure că condițiile materiale necesare în vederea predării sale efective rămân întrunite câtă vreme nu s-a adoptat nicio decizie definitivă privind executarea mandatului european de arestare (a se vedea Hotărârea Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punctul 61).
- 103 În ipoteza în care informațiile primite de autoritatea judiciară de executare de la autoritatea judiciară emitentă conduc la înlăturarea existenței unui risc real ca persoana în cauză să facă obiectul unui tratament inuman sau degradant în statul membru emitent, autoritatea judiciară de executare trebuie să adopte, în termenele stabilite de decizia-cadru, decizia sa privind executarea mandatului european de arestare, fără a aduce atingere posibilității persoanei în cauză, odată predată, de a recurge, în ordinea juridică a statului membru emitent, la căile de atac care îi permit să conteste, dacă este cazul, legalitatea condițiilor detenției sale într-un penitenciar al acestui stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punctul 50).
- 104 Reiese din ansamblul considerațiilor care precedă că trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 1 alineatul (3), articolul 5 și articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru trebuie interpretate în sensul că, în prezența unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător care dovedesc existența unor deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane ori chiar anumite centre de detenție în ceea ce privește condițiile de detenție în statul membru emitent, autoritatea judiciară de executare trebuie să verifice, în mod concret și precis, dacă există motive serioase și temeinice de a crede că persoana vizată de un mandat european de arestare emis în scopul efectuării urmăririi penale sau al executării unei pedepse privative de libertate se va confrunța, ca urmare a condițiilor detenției sale în statul membru respectiv, cu un risc real de a fi supusă unui tratament inuman sau degradant, în sensul articolului 4 din cartă, în cazul predării sale statului membru menționat. În acest scop, ea trebuie să solicite furnizarea unor informații suplimentare autorității judiciare emitente, care, după ce a solicitat, la nevoie, asistența autorității centrale sau a uneia dintre autoritățile centrale ale statului membru emitent, în sensul articolului 7 din decizia-cadru, trebuie să comunice aceste informații în termenul stabilit într-o astfel de cerere. Autoritatea judiciară de executare trebuie să își amâne decizia privind predarea persoanei în cauză până la obținerea informațiilor suplimentare care îi permit să înlătore existența unui asemenea risc. În cazul în care existența acestui risc nu poate fi înlăturată într-un termen rezonabil, autoritatea respectivă trebuie să decidă dacă este necesar să pună capăt procedurii de predare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 105 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 1 alineatul (3), articolul 5 și articolul 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, trebuie interpretate în sensul că, în prezența unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător care dovedesc existența unor deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane ori chiar anumite centre de detenție în ceea ce privește condițiile de detenție în statul membru emitent, autoritatea judiciară

de executare trebuie să verifice, în mod concret și precis, dacă există motive serioase și temeinice de a crede că persoana vizată de un mandat european de arestare emis în scopul efectuării urmăririi penale sau al executării unei pedepse privative de libertate se va confrunța, ca urmare a condițiilor detenției sale în statul membru respectiv, cu un risc real de a fi supusă unui tratament inuman sau degradant, în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în cazul predării sale statului membru menționat. În acest scop, ea trebuie să solicite furnizarea unor informații suplimentare autorității judiciare emitente, care, după ce a solicitat, la nevoie, asistența autorității centrale sau a uneia dintre autoritățile centrale ale statului membru emitent, în sensul articolului 7 din decizia-cadru, trebuie să comunice aceste informații în termenul stabilit într-o astfel de cerere. Autoritatea judiciară de executare trebuie să își amâne decizia privind predarea persoanei în cauză până la obținerea informațiilor suplimentare care îi permit să înlătore existența unui asemenea risc. În cazul în care existența acestui risc nu poate fi înlăturată într-un termen rezonabil, autoritatea respectivă trebuie să decidă dacă este necesar să pună capăt procedurii de predare.

Semnături